

Pridplata
na cilu god 1 fr.
na pol. god. 50 n.
Za stranu zemlju
1 fr. 25 nov.
Izlazi svake dru-
ge nedilje u
Četvrtak.

BUNJEVAČKA I ŠOKAČKA VILA.

List za pouku, zabavu i gazdinstvo.

Oglasi se prima-
ju po navadnoj
cini. Rukopisi ne-
ka se šalju u na-
plaćenom pismu.
Dopisi bez podpi-
sa se neprimaju,
a nijedni se ne-
vraćaju.

God. V. U Kalači.

U Četvrtak 21. Sičnja. 1875.

Broj 2.

SVETA TRI KRALJA.

Prevelikih iz daljina
Putuju tri kralja
Preko gora i dolina,
Preko morskih vala.
Nebrojne jih sliede čete
Kitnih pratioca,
Kopja jim se krasno svieto
U sjajnosti sunca.
Još sjajnije zviezda svieti
Na nebeskom svodu
Upravljajuć put ka meti
Njihovomu hodu.
Kraljevi ju sliedeć grede
Dalje bez odmora,

Nit na putne muko glede,
Nit čute umora.
Dara nose množ bogatih :
Zlato. mirhu, tamjan.
Kom misle to žrtvovati ?
Mora da je slavan !
Zviezda netom se ne maknu,
Već se dole spusti
Nad kućicu siromašnu
Povrh stiena pustih.
U jaslicah diete spava
Jagnje milo krasno,
Svjetlost neba obasjava
Svieta čedo jasno.

Kraljevi sad tu stadoše
Sa svom pratnjom svojom,
Pokleknuvši predadoše
Dare glasnim pojmom :
„Hvala, slava nek djetetu
Prisutnomu bude,
Jer će biti kralj svem svietu
To sve zviezde sude !“
Prikazavši njemu žrtvu
Krenuše još odma
Po savjetu angelovu
Iste noći doma.

Pohrvatio. Br. Š.

SAMOUPRAVA SNUJE U SVAKOJ OBŠTINI NAPRIDAK ILI NAZADAK.

II.

Nemožemo misliti, da bi se mogo naći čovjek, koji bi smio o tom dvojiti : da je najsvetća dužnost svakog člana jedne obštine neumorno na stojati : da se takvi biraju poglavari, za obštinu, od kojihsmo uvjereni : da prvo znadu, sve ono što im pripada kao starešinam dilovat u jednoj obćini, a drugo da imaju i odlučnu volju, svoju dužnost u svakojakim okolnostima sviestno vršiti. I ako nije tako, valjda je pogriješka u županiji u veleposjednici, ili Svećenici? no na koliko se izteže naše vlastito iskustvo dužnismo očitovat : da je ova pogriješka jedino u članovih obštine. Svaki sviestan čovjek mora želiti : da se naredbe zakona u obštini obdržaju jel gdje se zakom gazi tamo mora posrnut boljak cile obštine, i u ovoj svih obitelih. A šta želi zakon? on neiztraživa drugo, već da je svakog čovjeka imovina i osoba u miru, da svaki što je dužan radi, i plati. Mislio bi dakle čovjek, da je o tom svaki član obštine u dnu svojeg srca uvjeren, pa da će na sve strane razgledat po obštini, gdjeće onog čovjeka naći, koji će čast i poštenje zakona pred očima vazda nosit, i svako udo obštine na to navijat, da svoju dužnost prama obštini verno, i podpuno vrši. Dakle što treba platit da zaisto u odredjeno vrijeme plati i uradi.

Al žali božo barem na koliko naše iskustvo dopire, uda obštine nerazgledaju gdjeće takva muža naći, već razgledaju koji će medju njimih biti takav : koji će najvećma zanemariti ono što je obće.

Čudan je ovo prizor, i nebi ga rada povierovali, da neuvridimo sviest ljudsku ; al nije moguće tajit, buduće se ovo od godine do godine u jednoj pa i u drugoj obštini ponavlja.

Ovaj prizor ne svieoči drugo : već da je prva i druga zapovied ljubavi kršćjvnske, kod nas izamrla, i ako nije izamrla, a ona je veoma obolila, oslabila, a samosviest one dužnosti koju kao starešine na se primamo, valjda se nije ni probudila.

Naši starešine ne nose pred očima zakon, koji bi trebalo da ravna njihove misli i oćućenja, već gledaju, kako će zapo-

viedi zakonske tako izgladit : da nezapnu, o naporo onih ljudi u obštini, koji uvijek i u svaćem sami sebe smatraju, i žele : da i obštinska vlast njihove pojedine celi podpomaže.

Naši starešine ne nose štap ili sablju da se zaplaše lopovi, već poštenu ljudi, a kad bi se onima trebalo poprietiti, onda ih obuzme bojaz da se neće osvetit, i odud razkalešnost koja svo veći prostor zauzima u društvenom životu. Naši starešine neosićaju, da su onda prijatelji svakom udu obštinskom ; ako ga sklanjaju da u radu i plaći, točno vrši svoju obvezanost, već seine : da mu prijatelje, ako ga donikle u njegovoj nemarnosti zakriljivaju.

Takve obštine neima gdje nebi čovjeka bilo koji bi i lito, i umio tako birovat : da ga i kasni potomci pohvale, al ovakav netriba, obštini; pa ako je gdje koja valjda takvog izabrara, jedva je izćekala godinu, da ga se otrse. Ovo nam svieoči, da se još nismo naućili pokoravat, a gdje se neznadu pokoravat, tamo nikad neće zapatit reda i sigurnosti. A gdje ovo dvoje manjkaju, tamo neće ljudi napriedovat, već moraju nazadovat.

ULOMCI IZ OPISA DJAKOVAČKE CRKVE

po Glasniku.

Nešto je malo teže tumaćenje rieči Isusove, koja se na Mariju odnaša. „Marija je najbolji dio odabrara, koji joj nitko oteti ne može. Kršćanski moral razlikuje evangjeoski svjet od stroge dužnosti, bez koje ne ima krieposti, ne ima napredka, ne ima spasa. Odgovor, što ga je negda božastveni počotnik sv. vjere naše mladiću dao, kad ga je ovaj pilao : „što imam činiti, da udjem u kraljevstvo nebesko?“ na svakoga se na svietu ma tko on bio odnaša. „Obdržavaj zapoviedi,“ veli Isus. ¹⁾ Bez obdržavanja zapoviedi nitko ne može biti dionikom one baštine, koju nam je Isus svelom mukom i smrti svojom zaslužio. Drugo je svjet evangjeoski, koji vrše samo oni, koji su Bogom i sretnom ćudi pozvani, da izvanrednom izvrst-

¹⁾ Mat. 16, 19.

nosti i uzoritosti svojom svietle svim, koji se u kući božjoj nahode. To je onaj najbolji dio, što ga je Marija odabrala, koja u svojoj osobi predstavlja one riedke i izabrane duše, koje se do toliko svetosti i izvrstnosti dižu, da celomiu svijetu uzorom služe. Razliku, koju kršćanstvo čini izmedju kršćanske savršenosti i svetosti, najbolje predstavlja, nek nam je dozvoljeno prevažnu ovu stvar opetovati, slika i opet u onom evangjeoskom mladiću, koji Isusa pita: „Što imam činiti, da udjem u kraljevstvo božje?“ Isusov odgovor sveta je i nepromjenljiva rieč, ko što je Bog sam svet i nenepromjenljiv. „Obdržavaj zapoviedi,“ svakomu je na svijetu rečeno, kralju kao i podaniku, ugledniku, svećeniku kao i svetovnjaku. Svakomu, koji misli cilj i opredieljenje postići. Mladić medju tiem u prerevnosti svojoj, nezadovoljan, odgovorom Isusovim, odvraća: ja sam zapoviedi i do sada obdržavao i hćio bi i više još šta učiniti. Tada Isus: moj mladiću, želiš li izvrstan biti, odreci se svega na ovom svijetu i podieli sve, što imaš medju sirotinju. i po tom dodji i sledi mene. Mladić, ne imajuć te sile duševne, povraći se, veli sv. pismo, tužnim srđcem kući svojoj, Evo očevidne razlike medju strogom dužnosti i višim zvanjem, koje samo nekim izabranim bićem odgovara. Ova razlika posve odgovara naravi čovječjoj i poviesti ljudskoj. U svakom stališu na svijetu bilo je i ima ljudi, koji svoje dužnosti čine tako, da im se ništa prigovoriti ne može; ali ima takodjer i posve uzoritih ljudi, kojim je Bog sam nekim načinom zastavu idealnosti i svetosti u ruke postavio, da slabiji svijet za sobom povlaće. Omlitavio bi svijet i od iste svoje stroge dužnosti odvratio bi se, da nije takovih uzora. Takav nam se uzor pokazuje u M. Mandaljeni, koja se s ljubavi prema Isusu svega odriće, da uzornim i posve svetim načinom jedino Bogu i svomu vjereniku služi. Marti se ništa prigovoriti ne može. Ona svoju dužnost strogo vrši; ali je Marija izvrstnija, i njezin dio u ljubavi božjoj i izvrstnosti kršćanskoj mnogo bolji. To je smisao događaja našega i rieči Isusovih, koje slikar dobro shvatiti ima, ako misli zadaću svoju sretno riešiti.

A N G J E L I J A

s nemačkog prevco Wladan St. fanović.

Prodjoše gotovo tri godine Baron je s put više krat Bretašoviću pisao, pisao je i materi, a u materino pismo napisao je nekoliko redaka i svojoj Angjeliji.

Medjutim pohodi našeg Brežovica jedan znatan živopisac — ugleda Angjeliju i zaprosi je u njega — Brežović mu je obeća ali Angjelija odbaci to govoreći: dajte mi vremena da se promislím. Živopisac ode — i ostavi u spomen Brežoviću jednu vrlo liepu sliku. Na slici su vešto izradjena dva dieteta di sede u travi i iz zemljane zdile slatko mlíko jedu. Angjelija je stvar odugo vlačila sve se nadala — da će otac odustati svoje namere, ali to čekanje beše uzalud jer je on kao pošten čovek svoju reč tvrdo držao.

Jedno jutro sedila je za stolom — neko zakuca na vrati i nemalo se zadivi, obraduje, kad opazi svoga barona. Jest ona se zaradovala — ali je u toj svojoj radosti i zadrhtala znajući da joj otac ostaje tvrd kao kremen. — Jedna svetla suza i nehotice se skotrlja niz njene purpur obraze, a ovi u svome žaru jadahu svoju lepu boju.

Baron je shvatio tu unutarnju borbu, a nato i mati udje unutra i začudi se milom gostu. Ljubazna Angjelijo a i vi Mati ja mislim da sad mogu u otea zaiskati ruku angjelijinu jer mislim da ga je prošla volja — a drugo ja vam se vraćam ne kao Baron no kao veštak kao živopisac. — Na to im iznese dve slike što ih je u novije vrime pravio — na jednoj beše cviče — a na drugoj voće.

Mati i Angjelija se jako obraduju, obe slike bohu vešto izradjene — i satím pobijen razlog njenoga otea.

Po dužem razgovoru kaž mu Angjelija da ju je otac obećao nekom starom veštaku ali naravno uz to da je i ona odbacila dok se promislí.

Angjelija mu pokaže sliku koju je otac vrlo volio.

Vrlo lipa slika reče baron — no znate l šta sad ću oca da iznenadim a tu ću naslikati jednu muhu na ovoj zemljanoj zdili jer mu muhe i onako odveć kvrara čine.

Ove mu to odobre, izidju na polje da spremaju ručak — baron sidne za stol i pre no što ručati beše muha na platnu izradjena tako vešto — da su se svi čudili.

Valjani Brežović nije bio doma, tek posle 14 danah dodje kući sa Baronom se vrlo usrdno pozdravi ali ipak hladniji bivao — bojeći se da mu ovoj čerkn od njegove namere neodvraći, posle dužeg razgovora donese mu Brežović sliku što ju je Angjelijin djuvegija crtao. Je li barone da je ova slika vrlo vešto izradjena? Jeste vrlo lepa.

Glenu ovu milu diecu produži Brežović kako slatko jedu — pa ova zdila kako je vešto izradjena, oho! reče veštak — kad spazi muhu a šta ti tu radiš — skine kapu s glave — pa kao da je otera lupi kapom po slici, šta? ti neeš? pa i po drugi pa tako i po treći put, uzme naočare opipa je rukom, začugjeno zagleda Angjeliju — i reče koje ovo ovako vešto napravio.

Baron se glasno nasmije, oprostí mi prijatelju reče: ja sam ju načinio, pokaže mu svoje radove, otkrije mu di se zadržao, ponovo zaprosi Angjeliju, i Brežović mu je da s dragom dušom.

Svatovi behu veseli — pri ručku reče domaćin — danas neka sve muhe s nama budu — nemojte ih tierati — jer uprav muha beše kao neki provodjadžija. Sretni ljudi, blago njima: svaki bi ih poznao.

Naskoro za tim bukne buna M. . imanje propadne i tek sa svojim radom mogao je sebe i svoju ženu liepo izdržavat. Hvala ti oče! reče jednom Brežoviću, ti si me uputio na pravu stazu po kojoj stupati imam — samo rad može coveka održati a tu sam se najbolje uverio iz svoga iskustva — moje grdno imanje propade — e da neznam moga roda jedno bi živeo.

Njihovi roditelji dočekaše duboku starost — dieca su ih štovala tako reći na rukama nosila — i liepo sahranila. — Angjelija beše velika veštakinja — pod imenom druga, neumorima kućanica — veran drug — i dobra i brižljiva mati.

UVJETI DUGA ŽIVOTA PIŠE M. B.

Životom u obće zovemo ono stanje, u kojem tjelesa samim sobom opazljivo promjene glede svojeg lika mješbe i kretanja proizvodjaju. Na neživućih tjelesih neprímećujemo nikakvih sličnih promjena, pak ako se takova šta kod njih i zbude, to biva jedino izvanjskim kakvim uplivom. Život zah-tjeva nutarnji neki razlog, silu i tvar, kojom se ono dvoje prvih izvana očituje. I vrieme, u kojem se ovo sve zbiva može se njekim načinom životom nazvati, jer što nam je vrieme drugo, nego život naš? Ta nije ni moguće pomisliti si života bez vremena, doklegod smo u tielu, doklegod nam je, duh sponomi tjelesnimi sapet. Živjeti dakle je isto, što vrieme spro-vadjeti, bitisati, svoje sile i moći rabiti, zato mudro pomisli onaj, koji napisao. Život tvoj, vrieme tvoje. Život je vreo svih izvanjskih djelovanja i nutarnjih učinaka: pojmiti, suditi, raz-sudjivati, Boga štovati, bližnjega ljubiti, milosrdje, pravdu, mudrost, umjerenost, riečju svaku dobrinju izvršivati, jesu učinci života našega, bitisanja našega, vremena našega. — Ovo predposlah, prije nego što o zdravlju, bolesti i uzrocih njihovih, kao viestnici duga ili kratka života proslavim.

Što je zdravlje a što bolest? Zdravljem zovemo ono stanje, koje i nam i životinjama najuztrajnije godi, t. j. ono stanje, kada izražaji života tako slobodni i podpuni bivaju, da se cilj organizma dovoljno polučí, ono je neizrecivo dobro, kojim sve drugo uživati možemo. Zdrav je onaj, koji je prost od svih tjelesnih i duševnih boli i pomanjkanja, čije su umne sile kako treba razvite, a uda u takvom razmjeru s duševni mi silami, da sdruženi blagotvorno jednakom snagom djelovati mogu. Umjetnost, koja nas uči sredstva poznavati i rabiti, da to naše dobro uzdržimo i od svih škodljivih upliva učuvamo, zove se zdravoslovje, u čijl obseg dakako i bolesti kao škodljivi uplivi našeg života spadaju. Bolest je takodjer njeko stanje življenja ali nepodpunog. Bolest privlači tjelo sve više i više koncu bitisanja naime smrti, te je usljed toga naravni prelaz spravoga života k smrti. Medjutim laglje je onaj prvi način života, mislim zdravlje, uživati, nego li ga se domoći, pokle smo ga se

domoći, pokle smo ga raztrovali i izgubili. Priroda je sama njeke zakone ustanovila, poleg kojih se život ravnati mora, ako mu se mili zdravim biti. Čim se čovjek više ovim ustanovam približuje tim mu je duži i veseliji život, ako obratno radi, biva i njemu naopako.

DVIE TRI O PRIJATELJSTVU.

Napisao. St. K.

„Amici sunt unus animus in duobus corporibus.“
Aristoteles.

„In amicitia omnia insunt, quae homines putant expectanda: honestas, gloria tranquillitas animi, atque iucunditas, ut cum haec adsint beata vita sit, et sine eis esse non possit.“

Cicero in Laelio.

Veoma riedko može čovjek dan danas naći prava prijateljstva, mlogi niti nepojme niti znadu, što je prijateljstvo, što se razumije pod pravim prijateljstvom. — Nerazumije se tu ono prazno pridruženje k' drugim, usljed kojega tko god po čudi, po svojih mušicah i po volji danas prijateljstvo sa Petrom sutra opet sa Pavlom sklapa, takovo prijateljstvo nije ni spomena vrijedno. — Nerazumije se ovdje niti onaj vez, koji se čestim sastajanjem u društvu, izmjeničnim uslugama, neprestanim obćenjem, vremenitim sporazumkom za postignuće koje fizičke ili psihičke svrhe sklapa, takovo bo sveze sklapa slučaj, iziskuje društveno naobraženje, zahtieva razbor, spaja često i želja za zabavom ili strast, to su prikaze bez duševna plemstva, koje svoj stožer izvan dotičnih osoba imaju, te se razprše, čim željnu svrhu postignu. Svi taki vezi naliče strojevom, koji se giblju dok prvo kretanje na nje djeluje. To sve nije prijateljstvo; pod prijateljstvom se razumieva onaj plemeniti vez dvaju osoba, koji svoj izvor u ljubavi ima, svrha mu je više duševna, a dotične osobe duševno spaja. — Prijateljstvo je onaj plemeniti vez, koji se upravo iz čiste srdačne ljubavi izmed osoba istoga spola radja, te isto duševno spaja i oplemenjuje. Takova srca nevezje zemaljski, nego duševni vez; onaj se može mehaničkim djelovanjem razriješiti, ovaj se nada istom makojim uzrokom razvrći. Bogatstvo blagostanje, ugled dostojanstvo nema nikakvoga upliva pri sklapanju tega veza, naprotiv se gleda na duševno naobraženje kakvoću srca. Prijateljstvo jest nebeski dar, za koji se Bogu dosta zahvaliti ne možemo, ono nam sladi i poljepša život i upliva na duševno naše blagostanje. Prijateljstvo naliči velikom žaru, ljubav ga je upalila, ljubav ga uzdržaje.

Jeli već tko što čuo za platoničku ljubav? Takva je ljubav u pravom prijateljstvu, te se i svi spisatelji, koji su što o njoj pisali ili se je nanžili nemogu dosta nahvaliti, i nju u zvizde nakovati. Kada je dakle pravo prijateljstvo velika sreća, prava blagodat i slast na ovoj zemlji, koja nam ukrašuje i sladi žiće dopustite, da vidimo, kakve su međusobne dužnosti tih osoba, koje takav vez sklapaju, — učem sastojte? Jesu li teško ili lahke; da vidimo, jeli teško prijatelju te dužnosti izpunjavati, koje mu tako veliku sreću pribavljaju.

Dužnosti te nisu nimalo teške, pače lahke, a da bi i bile teške, ljubav bi je posve olahkotila, jer ljubav sve može. Dužnosti naimo prijatelja pram prijatelju se dadu na 4 glavne točke svesti: Iskrenost, nježnost, šutljivost (Taciturnitas Verschwiegenheit), i velikodusje.

1. **Iskrenost.** Bez iskrenosti neima prijateljstva. Iskrenost je u prijateljstvu bezuvjetna pogodba, a to je sasna naravno, jer, gdje nje neima, ondje je neiskrenost ili nepouzdanje, a gdje to vlada ondje nemože biti ni govora o prijateljstvu.

Iskrenost je trovrstna i to: obzirom na nas same, obzirom na prijatelja, i obzirom na druge ljude.

Obzirom na nas same je iskrenost potrebna, da nas prijatelj upozna, što smo i što mislimo. Jer ako nas nepozna, ako nezna s'kim posla ima kako nas može ljubiti? Kakvo prijateljstvo s nepoznatim čovjekom imati? — Ta iskrenost se nesastoji u tom, da se s'našimi kriepostmi i zaslugama hvalisamo, nego da prijatelju naša načela, naše znanje i napokon naše

mahne odkrijemo. Tada će nas poznati, tada će znati: što o nama držiti ima, i tada će nas ljubiti. Neiskrenost i skrivanje bo pokazuje da se nenazdamo u značaj i ljubav našega prijatelja i da mislimo, da će on naše tajue drugomu izdati. Čim on to opazi, mora mu se srco raztužiti i prama nam ohladiti.

Obzirom na samoga prijatelja imamo biti iskreni u svih fizičkih i psihičkih potreboćah, gdje mi predpostavljamo, da će nam moći pomoći, kao takodjer u svih stvarih, koje prijatelja na pouku i na korist služiti mogu. Obzirom pako na drugo osobe iskrenost onda nema mjesta, kada bi se tim dužnosti prama drugim osobam povriediti mogli, n. p. obzirom na povjerenje od drugih tajno ili mahne. Nadalje ju nemiemo pri takih okolnostih upotriebiti, gdje dobro znamo, da nećemo nesamo našom iskrenošću prijatelju koristiti, nego i škoditi.

Na taj dosada naveden način ćemo najbolje dužnost iskrenosti pram prijatelju izpuniti.

2. Druga dužnost pram prijatelju je nježnost, koja sastoji u takvom ponašanju pram prijatelju, kojom pokazujemo, kako ga visoko štujemo i srdačno ljubimo. To ponašanje uči nas naša ljubav prama njemu, umjetnošću di vještinom nećemo tega nigda postići.

Ta kako nježno on s nama postupa, kako nas ljubko prima, nezagrli nas strastno, nego nas pritise na grudi takvim žarom ljubavi, da bi se sree u prsiuh raztaliti moralo.

Kako ljubko s nami u govoru postupa, nijedna mu uvriedljiva, ali niti ikoja laskava rieč neizide iz ustiu, samo ozbiljnu mu istinu ustae uvijek govora. Kakvim ozbiljnim i žalostnim licem nam neugodne i žalostne viesti priobćuje, sućut mu se zreali na očima, a ako nas ukoriti mora, kako blago i ljubko to čini; tako jedva ukor osjećamo. Jednom riečju u svih činih se vidi da ljubav vlada, svuda proviruje nježnost. — Eto, to vam je slika prijatelja glede druge dužnosti.

(Sliedi.)

RAZNE VIESTI.

Ugarski sabor začo je svoje zasjedanje, al se teško zna odlučiti na peso najvažniji tj. prigledanje proračuna za 1875 godinu sastavljen. — **Saborski finacialni Sbor**, nije primio ovaćanje po zna od 13 miliona za ovu godinu, kako je Ghyeczya predložio, niti je od svoje strane drugi predlog zasnovao. Mal ako se neće ovom prilihom ponovit stranaćka borba. Šeta što se riećam blagajna nada napanit. — **Ovom protivno** djeluje Hrvatski sabo: brzinom sastavlja zakone ustrojjava upravu, i sudstvo, prigleda godišnji proraćun, prekroji županije pa da je ono uvjek i dobro što je brzo svršeno, nitko bolje no hrvatska. Al kako nam se vidi i ona je vrlo brzo zakrenila kolosekom liberalnim. Koji vodi svemoćstvu državnom, a ovo je samo kod Boga dobro, školski zakon može zasj.t oći, ipak neće biti više svietlosti. Nastavna dobra, možda će doći u nekatolićke ruke, al zato, noć više izticia prave znanosti, u narod. Pa ako je istina: da što duna donosi više prihodca, nesliedi, da će i sutra onako biti. A dosad se još nisu ljudi odrekli osviećenja, da je najiztraj.nie vrilo dohodka, nepokretnina. — **Ako u Turcu Sv. Martinu i Zniomu** neće se nauke dalje pridavati, u slovaćkom jeziku, jerbo su zatvorene gymnasio, nevjerojuno, da će više prostora zauzet duh magjarski, jol će mu se većino opirat dub mržnje. **Ako se Srbska Matice** prisili iz Novog-Sada u Poštu, odati nesliedi: da će se u Novosadskoj magjarskoj gimnasii nasporit djaci. — **U kolikoj** je cieni zanat u Americi vidi se iz tog: što imade radionica, u kojimv kroitelj ima plaće na godinu i 10,000 dolara, a tćkovih je množe koji biraju plaće u 2000 3000 dolara. No al baš itamo je nećuveni lakomost činovnića. da se Novine New-york Tribune neustručavaju uzviknut: naše oblasti su bezobrazni u velikom tolvadji, iz žepa poroznika, godimice velike obrtne i stanovniće kuće kradu i. t. d. Ovamo je dovela neogranićena tako zvana sloboda vjora, pa je nevjernost razastrla svoje orgie, gdje domaćuju najbjesnii djavo pakloni. Eno u Meksiku u sried katolićke države uzakoni Sabor: da nemi ni jednog Svetca, van gradjanskog, nedilja je samo z. opoćitak, ni kakav čin, viećki vršiti, il znak javno položiti nije dozvoljeno, još ni popu se svojom haljinom ovakvim se pokazati. Nijednom čovieku nije slobodno redovnikom postati, jol redovi su svi uništeni. Vojnik kao takav pod svoju živu glavu nosimje pri službi božjoj kao ovakav učestvovati, to se sve tammicno kazni. Pak onda kako da se nezalubi crkva u slobodnjaka koji je gorje progone od turćina? Baš zato se za Meksiku polakomili i Mormonci ovi pokršteni Muhamedanci, pa budućih sjev.erna Amerika netрпи tamo hoće da se priselo. — **U ćeskoj** blizu tabora umrla je Ana Douba, baba od 70 godina, koja se za života tima odlikovala: što je u jednoj obitoli 30 diece odviljala, i buduć svoju naštinu kao bivša kći jedne imućna poljodielske familie, nikad nije digla, sad je ovu medju svojih odgoćenih razdelila. — **U Londonskom** jednom omnibusu grdno se privario jedan lupež kako je iz džepa izvuko novćanu kesu gospoje uz koju je siedio, sklićo mu se prste nakon je bio brilant 80 sterlina vriedan a u ukradjenoj kesi odneje samo nekoliko

forinta. — **U Francuskoj** se nadaju da će sriečno pristenjat silni teret od 886 miliona franaka nametnut po ratu pruskom pa će 1876 godine već imat višak do pet miliona franaka. — **Ministar** bogoštovja u španjolskoj obćea je u ima novog Kralja Alfonsa obranu katoličkoj crkvi. — **Blizu Washingtona** sukobila se dva vlaka pa se upalila, i u toj nesrieći je izgorila i pošta s državnim od 700,000 dolara novcem. — **U Louisani**, sjeverne Amerike južnoj pokrajini parbo se bielci s crncama za uprvu, došlo je već i do krvi, pa se zato umišala i vojna vlast, na štoše zlovolje i druge pokrajino i ovo smatraju za povriedjenje ustavnosti.

D O P I S *

Godine 1873. bio je dopis iz Bosno u Vašem cijenjenom listu, koji dopis je glasio proti Travanjskomu rimokatoličkomu učitelju. U ovom dopisu bilo je opisano, kako gor rečeni učitelj, sa svojom zidarom; jest podučavao mladež: „da u čovjeku neima duše.“

Ovaj isti učitelj, izgubivši službu u Travniku: jest se priselio u Sarajevo. Cim je došo u Sarajevo u isti mah, neimadući službe; jest se pridružio jednim Protestantiskim knjižarem Inglezkoga društva, te je za njeko vrijeme prodavao. Protestanske Biblije, i istim Protestantom, najviše je obćeo, — kao što to i dan danas dieluje. No, ovaj linj.e, vucajući se po Sarajevu: jest si izmislio, otvorit privatnu učionu, te u istu učionu, počeo je sabirati učenike od svakoga vjeroispovjedanja; pak svojim licemjerstvom, jest ih sabrao 15—20, uzimajući im plaću mjesečnu 2—5 forintih.

Isti učitelj, nakon nekoliko vremenata, došao je je anput u crkvu rimokatoličku, i tu se je pokazao, tako pobožan, da se nije ni podpodizanjem udostojao glavu prignuti a kamo li kleknuti kao što čini pas puk; nego je stajao, kao što se obićaje reć: „drvena Maria“ — Poslie toga počeo je pozlaziti crkvu Pravoslavnuh, u kojoj je pokr.ao znakom sv. krsta da je od istog vjeroispovjedanja! — O istom poznato je, kad je bio u Travniku, da se je pok. ziv. o kao Katolik i to samo imenom; a djelovao je kao zidar? Tako, ovaj učitelj pakazujuć se: sud katolik; poslie prodajuć Biblije protestanske — valja da je, Prototant; a na posledlu Pravoslavni, što kako mi se pričinja, da je i od njih odbjegao; daklem: šta je sad?

Gor rečeni učitelj, svojim licemjerstvom, primamljujuć njekoju mladež i razprostirajuć im elizijsko polje znanosti njemačkog jezika: jest ih počeo podučavati u istom jeziku; dokazujuć im: da će svaki kod njeg, kroz šest mjeseci, naučit govorit i pisat njemački. Evo već izteče nemal peti mjesec odkad ih podučava, pak kamo mu, koji zna razlučit, samost.vnik od pridavnika? — a kamo li zač u druge strane slovničkog razgovora. U Travniku je bio jednu i pol godinu, pak gdje su mu učenici, koji govore i pišu njemački? Zaišto znam, da bi ih mogao na ručne prste izbrojiti, pa ipak mislim, da bi mu ostatak pristih bio, deset.

Ovaj učitelj, otvorivši privatnu učionu i to bez dozvole Turske vlade. Nakon tri i pol mjeseca: jest ga pozvala turska vlada, na sud; zapitavši ga: šta on podučava u svojoj učionu? na što im je isti odgovorio; da podučava: jezik njemački, zemljopis, računicu sa sastavom trgovačkih pisama i čudoredje. Što mislim, da nije morao kazati: čudoredje; nego: čudorednost, no ipak, to mu nije zaviditi — valja od toga neima pri sebi; pak i uezna, kako se piše?! Na dalje, upitan je na sdu: koga on podučava u svojoj učionu? na to im je odgovorio: da podučava, samo, Hristijane i židove. Na ovu njegovu očitu laž, isti je sud doznao, da nepodučava samo Hrstjane i židove; nego da tu ima i Katolikah. Ovo što je slagao, pitam ga: zašto? Inače ako i neprima ovaj list novinah, to mislim, da će ga moć dobiti od svojih učenika.

Sad nek mu je ovo za dosti. a lanjskog zajma još nije povratio.

Kodoljub.

G A Z D A L U K.

Kako da nam bude što jedrije voće? Što ovde hoću da svojim Bunjevcom i Šokcem kažem, činit će se mnogomu čitatelju kano bajka, a ipak je prava istina, izkustvom nebrojnih vlastelinskih i sukromnih vrtlarah potvrđjena. I „Goulburn Herald“, novine, izlazeće u Novom-Južnom-Valesu, puno ju priporučuju. One pišu: ako hoćeš da ti n. pr. jabuke što jedrije budu, priveži pod svaku napole izraslu jabuku okrugli pladanjčić (tanjurić), il šoljicu. Nupuni ju vodom i metni u tu vodu sladora (šećera) komadić nek se raztopi u njoj. Dolnja stran jabuke nek visi u toj šećernoj vodi, koju će jabuka pomalo izsisati. Nestane li vode, napuni ju iznova i moći u njoj dulje vremena jabuku, pa ćeš se uvjeriti, da će ti jabuka napokon biti jedra i sladka, sođna i zasitljiva. — Naravno to stoji mnogo brige i truda, što ga ulažu gospodski baščovani. Nu zato oni i jedu jabuke još bolje od požežkih srćikah, dočim tebi stežu usta kiseljake!

Hoćemo li da u kući, inom stanju il u bašći potučemo škodljive parcove i miševe nema boljega sredstva do kamena ulja (petroleuma). Ako za polievanje gredicah

*) Za ove vrsti dopise neprima se odgovornost.

Ured.

(a bašći) nosimo vodu u vruću il kojoj drugoj posudi, u kojoj smo držali petroleum, te njom poštracamo razsade, nestati će nam u brzo puževah iz vrtovah. Smiešamo li s vodom par okah petroleuma, to pomokrimo li njom jagode n. pr. u bašći, izčežnut će grčice (rovci, lićinke hruševah) iz naših baščah, koje su povrtju i bilinam škodljive. — Tko si željan oslobodit se te domaće gamadi, pokušaj to obće sredstvo, — nećeš se pokajati!

Kako da ti izajdu, babo! svi nasadjeni pilići iz jajah? Više putah metneš pod kvočku 20—30 jajah, a kad tamo izajde iz njih jedva trećina pilićah! Onda si jaja kušala u mlakoj vodi i htjela si znati, koliko ih je živih? Izbilja slabašna piščeta trzala su se u lupinji, ti si ju razbila morda na nepravom mjestu i pilešće utušila. Neg metni ti poslje 23 dana, kako je kvočka sjedila, ta jaja u dosta vruću vodu, pa u kom se jajetu vrcu pilešće, metni ga s nova pod kvočku i vidit ćeš za kratko vrieme svi će ti pilići izajti!

Da utamanimo crven il crn žižak u žitu, il da ga iz žita odjurimo, najbolje je sredstvo osim, što smo ga dosad javljali, konoplja. Konopljene ručice, s kojih još nije saljuštreno sjeme, pomeći na nekoliko mjestah posve frižke po šenici, raži i t. d. il ukol nje. Vidit ćeš kako sbog jaka konopljena mirisa trčē žižak iz žita bez traga. A da za dobe uzbuđeš imao k žetvi konoplje, a ti ju sij već u ožujku, pa makar sjemenom sjemenjače (bjelice konoplje) pospi nekoliko mjestah na tavanu i nestat će žižka!

S V A Š T I C E.

— Kralj neki pohodio je jedan svojih gradovah, o kom je čuo da je jako siromašan. Stanovnici su toga grada ipak sjajno dočekali kralja, koj se čudio: kako da su ga mogli tako veličanstveno dočekati? „Svietli kralju! roče natu jedan gradjanin, mi smo ti učinili sve što bjesmo dužni, a dužni još sve, smo učinili!

— Neki vrlo zadužen seljak ležao je na smrtnoj postelji. „Ah! reče u prisutstvu liečnikovu, samo da mi je još poživiti dok bi dug izplatio!“ — „Prijatelju! odvрати liečnik, vi biste htio navieke da živite!

— Jedan oficir zavalio se u silne dugove. Neki njegovih vjerovnikah imenom Zukić o pomenuo ga da izplati dug. — „Prijatelju! upita ga oficir: jeste li vi Zukić il Cukić?“ — „Zukić!“ odgovori vjerovnik. — „E rečē dužnik, to vi još dugo morate čekati dok na vas dodje red; jer ja izplaćujem po abecavici svoje vjerovnike!“

— „Majko, ja sam treća u školi!“ reče veselo neka učenica svojoj materi kod kuće. — „Tako valja moja kćerko! odvрати maji, sad ćel te i papo bolje voljeti.“ — „Kako ju nebih voljeo! povikne otac, kupit, ću joj k božiću nove cipelice! A koliko vas je svih skupa?“ — „Nas tri papo,“ odvрати snuždena djevojčica.

— Premda je Papirija rimskomu viećniku Pavlu Emiliju liepa sinčića u Scipiju Emilijanu rodila, to ju je ipak njen muž Pavo od sebe odtjerao. Kadgod su ga pitali njegovi prijatelji: zašto je ženu svoju odtjerao? digao je i izpružio nogu uz rieć: nije li moja čizma nova i liepa? Pa ipak neznate dje me žulja!

— Laskavac i pas braća su jednaka
Za uho grizu jaka i nejaka!

Visina vode dunavske.

Budimpešta 16-og Sieč. : 7' 10" nad 0. razto.

Požun 16-og Sieč. : 7' 1" nad 0. „

V r i e m e : Nestalno, sad mrvno sud odpušta.

Pornke uredništva.

R u m a. G. K. J. i ovo je dobro ako je pri ruku. K u r d. Svo je stiglo. Z a g r e b. D. Sb. Uredjeno je i odpravljeno a za minulu godinu izvolite označit brojeve.